

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/historia-z-ipn/archiwum/167453,Marcin-Dabrowski-Ruch-Solidarnosci-Rodzin.html>
28.02.2026, 03:25

Marcin Dąbrowski: Ruch „Solidarności Rodzin”

W 1981 r. Region Środkowo-Wschodni NSZZ „Solidarność” zainicjował działalność Ruchu „Solidarności Rodzin”, przedsięwzięcie nawiązujące do społecznej nauki Kościoła, które było zjawiskiem unikalnym w skali dokonującej się wówczas wolnościowej rewolucji w kraju.

04.07.2024

Najogólniej mówiąc, „Solidarność Rodzin” była inicjatywą zmierzającą do zorganizowania samopomocy społecznej, rozumianej nie tylko w znaczeniu charytatywnym i materialnym, lecz również w sferze odbudowywania zerwanych w czasach PRL więzi międzyludzkich w społecznościach lokalnych.

Powstanie ruchu wynikało z osobistego zaangażowania w tę problematykę kilku związkowców „Solidarności” ze środowiska akademickiego Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego i Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie. Wyrazem tych zainteresowań był zapoczątkowany w grudniu 1980 r. na łamach regionalnego biuletynu „Solidarności” cykl artykułów historyczki doc. Ewy Jabłońskiej-Deptuły (KUL) pt. „Dokąd zmierzasz rodzin?”. Obok niej do głównych pomysłodawców ruchu należeli wówczas, między innymi, wybitny językoznawca doc. Jerzy Bartmiński (UMCS) oraz specjalizująca się w problematyce psychologii rodziny doc. Maria Gałkowska (KUL).

Pomóc najsłabszym

Pierwszym konkretnym krokiem realizacji pomysłu było przyjęcie w maju 1981 r. przez I Walne Zebranie Delegatów Regionu Środkowo-Wschodniego w Świdniku uchwały zatytułowanej „O najpilniejszej pomocy dla rodzin”. Wychodząc z założenia, że niemal jedna piąta społeczeństwa zagrożona była wówczas zjawiskiem głodu i ubóstwa, zobowiązano Zarząd Regionu w Lublinie oraz Komisje Zakładowe NSZZ „Solidarność” do zorganizowania pomocy dla najbardziej poszkodowanych grup pracowników i ich rodzin.

Szczególna uwaga miała być skierowana na rodziny wielodzietne i niepełne, samotne matki, rodziny o dochodach poniżej minimum socjalnego, dotknięte alkoholizmem, a także emerytów i rencistów. Pomoc dotyczyć miała zarówno potrzeb materialnych, jak i społecznych. Zapowiedź takich działań była zgodna z oczekiwaniami związkowców wyrażonymi w sondażach Ośrodka Badań Społecznych „Solidarności” w Lublinie, aby w pierwszej kolejności Związek zajął się sprawami sytuacji materialnej środowisk pracowniczych.

Świeżo wybrany Zarząd Regionu Środkowo-Wschodniego NSZZ „Solidarność” w Lublinie jeszcze w maju 1981 r. przyjął uchwałę „w sprawie polityki rodzinnej”. Wkrótce utworzono działający społecznie zespół konsultacyjny, który funkcjonował w następnych miesiącach jako Rada (Zespół) ds. Rodziny. To właśnie owa rada bezpośrednio zainicjowała powstawanie ruchu o nazwie „Solidarność Rodzin”.

Inspiracji działań szukano m.in. w społecznej nauce Kościoła. Istotnym motywem powstania ruchu było „poszerzanie obszaru wolności”. Jak wyjaśniała Ewa Jabłońska-Deptuła:

„Nie wystarczyło poczuć się razem w zakładzie pracy, ale i najbliższym otoczeniu – w miejscu zamieszkania. Szczególnie ważne było to w wielkich, anonimowych osiedlach miejskich, gdzie ludzie żyjąc obok siebie byli dla siebie zupełnie obcy”.

Właśnie dlatego ruch „Solidarności Rodzin” zapoczątkowany został w nowych dzielnicach mieszkaniowych oraz w parafiach obejmujących takie dzielnice. Tam właśnie w 1981 r. powstało kilka pierwszych zespołów ruchu.

► [Czytaj całość na portalu przystanekhistoria.pl](#)

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Artykuł

Pieczęć nagłówkowa

DECYZJA NR 199
o internowaniu

Uznając, że pozostawanie na wolności obywatela

nazwisko i imię JABŁOŃSKA DEPTUŁA Maria Ewa

imiona rodziców [REDAKOWANE]

data i miejsce urodzenia [REDAKOWANE]

zawód (zajęcie) i miejsce pracy Katolicki Uniwer. Lubelski – adiunkt

miejsce zamieszkania Lublin [REDAKOWANE]

zagroziłoby bezpieczeństwu Państwa i porządkowi publicznemu przez to, że _____

mimo przeprowadzonej rozmowy ostrzegawczej nie zaniechał działalności
w zawieszonym NSZZ "Solidarność"

na zasadzie art. 42 dekretu z dnia 12.12.1981r o ochronie bezpieczeństwa

Państwa i porządku publicznego w czasie obowiązywania stanu wojennego

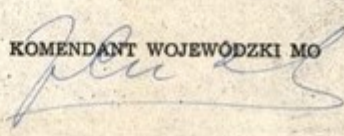
postanawia się:

1. internować ob. Jabłońską Deptułę Marię Ewę

i umieścić go w ośrodku odosobnienia w Górdapi

2. wykonanie decyzji zlecić grupie śledczej

pieczęć okrągła

KOMENDANT WOJEWÓDZKI MO

Lublin 11 maja 2
dnia 198 r.

Decyzja o internowaniu w stanie wojennym Ewy Jabłońskiej-Deptuły, podpisana przez Komendanta Wojewódzkiego MO w Lublinie. Z zasobu IPN